

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna

Niedzwica Kościelna 2023

Załącznik do Uchwały nr LIX/342/23

| 1

Rady Gminy Niedzwica Duża z dn. 28 lutego 2023 r.

Spis treści

WSTĘP	4
1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	5
1.1. Położenie administracyjno – geograficzne	5
1.2. Historia	7
1.3. Przestrzenna struktura miejscowości	8
2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	9
2.1. Zasoby przyrodnicze i rekreacyjne.....	9
2.2. Zasoby kulturowe i religijne	15
2.3. Infrastruktura społeczna	19
2.3.1 Oświata.....	19
2.3.2 Sport.....	20
2.3.3 Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne	21
2.4. Infrastruktura techniczna	22
2.4.1 Komunikacja	22
2.4.2 Telekomunikacja.....	23
2.4.3 Zaopatrzenie w wodę.....	23
2.4.4 Sieć kanalizacyjna i składowanie odpadów stałych.	23
2.4.5 Źródła energii.....	23
2.4.6 Gazownictwo	23
2.5. Gospodarka, rolnictwo	24
2.5.1 Gospodarka	24
2.5.2 Rolnictwo	24
2.6. Kapitał społeczny i ludzki	24
2.6.1 Demografia	24
2.6.2 Instytucje i organizacje działające na rzecz społeczeństwa.....	25
2.6.3 Lokalny rynek pracy.....	27
2.6.4. Bezrobocie i aktywizacja zawodowa.....	27
2.6.5 Człowiek jako największy kapitał społeczny	28
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI (SWOT)	28

3.1. Mocne i słabe strony	28
3.2. Szanse i zagrożenia.....	32
4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ	35
4.1. Analiza problemów miejscowości.....	35
4.2. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych.....	37
4.3. Harmonogram realizacji zadań.....	38
4.4. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	39
5. PODSUMOWANIE	40
ZAŁĄCZNIKI.....	40
ZAŁĄCZNIK 1 - Listy spotkań grupy roboczej.....	40
ZAŁĄCZNIK 2 – Uchwała zebrania wiejskiego miejscowości Niedzwica Kościelna w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna	41

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna ma na celu:

1. poznanie i usystematyzowanie zasobów miejscowości,
2. zainicjowanie współpracy między lokalnymi organizacjami, mieszkańcami i jednostkami samorządu terytorialnego;
3. zaplanowanie i skoordynowanie zadań koniecznych do realizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

Praca nad Planem Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna odbywała się w kilku etapach:

1. Zainicjowanie prac przez mieszkańców

Inicjatywa opracowania Planu wyszła od mieszkańców, z którą zwrócili się do sołtysa Niedzwicy Kościelna cz. I. Wspólnie wyznaczyli oni termin i miejsce spotkania, poinformowali mieszkańców i liderów organizacji pozarządowych.

2. Organizacja spotkania wiejskiego

W dn. 31.01.2023 r. odbyło się pierwsze spotkanie robocze nad Planem Odnowy Miejscowości, na którym opracowano listę zadań do realizacji w ramach tego Planu. Na spotkaniu zawiązała się również stała grupa robocza.

3. Spotkania grupy roboczej

Od 31.01.2023 do 07.02.2023 roku odbywały się otwarte spotkania grupy roboczej i intensywna praca nad Planem Odnowy Miejscowości. Sporządzono inwentaryzację zasobów z terenu miejscowości, wykonano analizę SWOT oraz dopracowano szczegóły zgłoszonych przez mieszkańców zadań do realizacji.

4. Przedstawienie POM mieszkańcom na zebraniu wiejskim w dniu 08.02.2023 r. (dla cz. I) - akceptacja planu

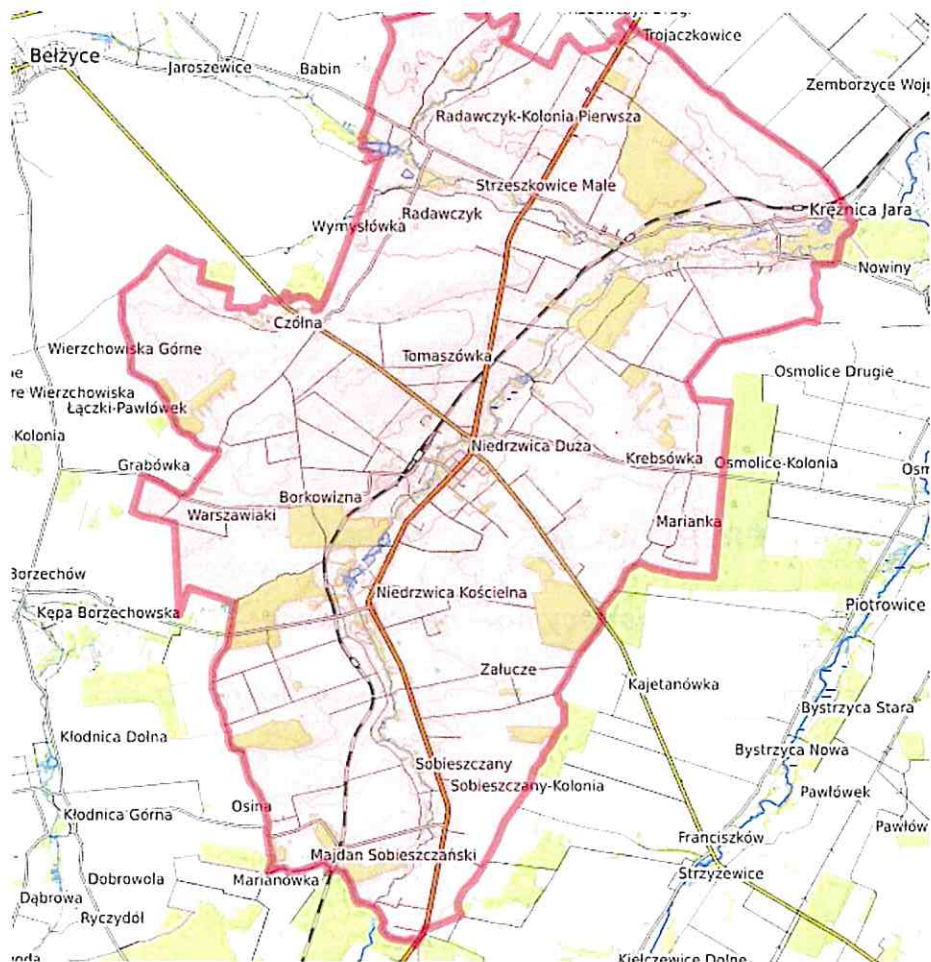
5. Na zebraniu wiejskim odbyło się głosowanie i Plan Odnowy Miejscowości został zaakceptowany przez lokalną społeczność do realizacji.

Nad planem pracowali mieszkańcy, sołtysi i radni z naszej miejscowości oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych (lista grupy roboczej w załączeniu).

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. Położenie administracyjno – geograficzne

[Mapa 1 Położenie Niedzwicy Kościelnej na mapie Gminy Niedzwica Duża](#)

Miejscowość Niedrzewica Kościelna jest jedną z 18 miejscowości Gminy Niedrzewica Duża. Położona jest w południowo – zachodniej części województwa lubelskiego w powiecie Lubelskim Ziemiemskim.

Niedrzewica Kościelna położona jest 25 km od Lublina, na trasie krajowej drogi E19 Lublin – Rzeszów, która przebiega przez centrum miejscowości. Przez wieś przechodzi niezelektryfikowana linia kolejowa na trasie Lublin – Kraśnik - Stalowa Wola-Rzeszów.

Komunikacja kołowa jest lepiej rozwinięta i zapewnia ją ok. 10 firm prywatnych. Szacuje się, że na tej trasie jest 150 połączeń każdego dnia.

Niedrzewicę Kościelną administracyjnie tworzą dwa sołectwa, które łącznie zajmują obszar 1794,4 ha. Mieszka w niej ok. 1 459 osób: 759 kobiet oraz 700 mężczyzn (dane na koniec 2021 r), co stanowi prawie 12% ludności całej gminy.

Miejscowość wyposażona jest w większość mediów tj.: sieć wodociągową, gazową i telekomunikacyjną.

Podstawą utrzymania mieszkańców jest rolnictwo, usługi i lekka produkcja przemysłowa. Większość przemysłu, rzemiosła, usług i handlu gminy skoncentrowana jest w Niedrzewicy Dużej.

Struktura agrarna wsi jest rozdrobniona, występują jednak tendencje do profilowania i zwiększania gospodarstw. Uprawia się w nich głównie zboża, ziemniaki i buraki cukrowe oraz hodzi trzodę chlewną i bydło mleczne.

W Niedzwicy Kościelnej prowadzi działalność 99 podmiotów gospodarczych (dane za rok 2021).

Największymi z nich są: P.P.H.U "KUCHCIK" Tomasz Bogacz, P.P.H.U. Art projekt Władysław Bolko, P.H.U. REMBEX WOJCIECH DZIEKANOWSKI, Paweł Boruch AUTO PDR-Detailing, Kwaciarnia "Zielono Mi..." JOANNA SŁOWAK, KaeS Architekci Pracownia Architektoniczna Konrad Skrabucha, Grzegorz Chrobak "DACHART", Fabryka Fotografii KAROLINA BORUCH, AVANT FABRYKA PORCELITU JERZY BUJANOWICZ, Zielona weranda.

Usługi finansowe mieszkańców zaspokajają: Bank Spółdzielczy, Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa SKOK z siedziba w Niedzwicy Dużej.

Główny element układ przestrzennego Niedzwicy Kościelnej tworzy kościół naprzeciwko znajduje się park z boiskiem sportowym, przedszkole oraz Dom ludowy.

Pozostałe usługi są rozproszone wśród zabudowy mieszkaniowej i w rejonie dworca kolejowego. W zabudowie mieszkaniowej ośrodka dominuje parterowa lub jednopiętrowa zabudowa jednorodzinna.

Rdzeń osadniczy Niedzwicy Kościelnej oparty jest o układ uliczny. Zabudowa zagrodowa jest usytuowana w bezpośrednim sąsiedztwie doliny rzecznej i na obrzeżach północnym i południowym osady. Na terenach położonych na południowy wschód od centrum usługowego istnieje zabudowa jednopiętrowa jednorodzinna zrealizowana w oparciu o plany szczegółowe i ma charakter podmiejskiego osiedla mieszkaniowego. Na pozostałym obszarze tworzy ona obudowę ulic w ciągu głównych dróg wylotowych, a w rejonach nie posiadających wykształconego układu ulicznego jest sytuowana przypadkowo i bezładnie. W południowo - zachodniej części wsi skoncentrowane są obiekty przemysłu, baz i składów, wielkokubaturowe, pierwotnie użytkowane głównie przez GS. Obecnie w większości są zagospodarowane i użytkowane przez kilka zakładów produkcyjno-usługowych.

1.2. Historia

W wieku XV i XVI Niedzwica to dwie wsie Major (Niedzwica Duża lub Wielka) i Minor (Niedzwica Mała). Odnotowana w dokumentach w roku 1414 jako Nedrwicza zaś w 1419 Minor Nedzwicza w roku 1445 Nyedrwiczka. W roku 1531 pisana Niedzwicze, wieś, w powiecie lubelskim. Wieś stanowiła własność szlachecką w roku 1414 występuje w działach Wojtek z

Mętowa, który synom Jakubowi i Janowi zapisuje połowę wsi Niedzwica. W roku 1419 w księgach ziemskich lubelskich występuje Grot Grad z Małej Niedzwicy. W rękach rodu Mętowskich Niedzwica pozostaje przez większość XV wieku wykonują oni na działach wsi zapisy oprawy posagu i wiana, sukcesji. Z końcem wieku XV to jest około 1485-86 pojawia się Jan Rybczowski z Niedzwicy. W roku 1497 dziedzicem był Jan Rybczowski zwany Sulica i Jan Sędzic.

Kościół parafialny istnieje tu już w roku 1531. W skład parafii wchodzi wieś Sobieszczany, mająca 30 działów szlacheckich. W samej Niedzwicy płacił Rybczowski od 4 łanów i Matowski od 2 ½ łan. W roku 1676 Niedzwica Major Kościelna ma 6 działów. Jeden należy do Jana Rybczewskiego. Płacą pogłównie od 21 poddanych, 85 osób dworskich i 11 osób z rodziny. We wsi Niedzwica Minor Teodor Suchodolski płaci od 105 poddanych i 6 osób dworskich oraz 2 osób z rodziny. Jest także Wólka Niedzwicka, i której płacą Bełtowscy od 13 dworskich i 5 osób z rodziny.

Według Słownika geograficznego Królestwa Polskiego z roku 1886, Niedzwica Mała alias Kościelna, wieś z folwarkiem nad rzeką Bystrzycą, w powiecie lubelskim, gminie i parafii Niedzwica. Leży o kilka wiorst na południe od wsi Niedzwica Duża, wśród jaru nad brzegami rzeki. Posiada kościół parafii murowany fundacji Rybkowskich i Górskich. Kościół w Niedzwicy Małej istniał już w drugiej połowie XVI wieku. Opisany w XIX wieku wystawił w 1797 roku Tomasz Dłuski a konsekrował w 1806 r. Wojciech Józef Skarszewski. Wieś posiadała 56 domów, młyn wodny, cegielnię, piec wapienny i pokłady kamienia wapiennego w okolicy. W roku 1827 spisano tu 36 domów i 318 mieszkańców. Niedzwica parafia w dekanacie lubelskim liczyła 2145 dusz.

Folwark Niedzwica Mała alias Kościelna, z przyległością Ludwinów i wsią Niedzwica Mała był rozległy na 1337 mórg, w tym: grunty orne i ogrody mórg 938, łąk mórg 81, pastwisk mórg 31, lasu i zarośli mórg 240, wody mórg 13, nieużytki i place stanowiły mórg 33. Zabudowania folwarczne: budynki murowane 8, z drzewa 22. Płodozmian 10. i 14. połowy. Wieś Niedzwica Mała posiadała osad 38, z gruntem mórg 880. Gmina Niedzwica należy do sądu gminie okręgu I w Bełżycach, urząd gminie i stacja pocztowa na miejscu. W skład gminy wchodzi: Borzechów (z folwarkiem), Borzechowski Majdan, Kozubizna folwark, Krężnica Jara (z folwarkiem), Leśniczówka alias Dębina osada, Maryanówka folwark, Niedzwica Duża (z folwarkiem), Niedzwica Kościelna (z folwarkiem), Radawczyk (z folwarkiem), Strzeszkowice Duże (z folwarkiem), Strzeszkowice Małe, Sobieszczany (z folwarkiem), Sobieszczański Majdan, Strzeszkowicka Wola, Tomaszówka folwark.

1.3. Przestrzenna struktura miejscowości

Obecny układ przestrzenny Niedzwicy Kościelnej w dużym stopniu ukształtował się pod koniec XIX wieku i na początku XX wieku. Wieś początkowo rozwijała się w dolinie Nędnicy (Sobieszczanki) i posiadała skupioną w kilku punktach zabudowę. Wskutek gwałtownej parcelacji dawnej dużej własności ziemskiej i zakupu gruntów przez chłopów, zabudowa uległa rozproszeniu na szereg osad, kolonii, pojedynczych siedlisk i ewoluowała w kierunku typu wsi o charakterze wielodrożnicy.

Mapa 2 Struktura przestrzenna Niedzwicy Dużej

Źródło: <https://mapa.targeo.pl/>

Na rozwój przestrzenny wsi duży wpływ miała budowa linii kolejowej (1915r.) i lokalizacja dworca kolejowego (1929r.). Spowodowało to przesunięcie rozwoju układu osadniczego Niedrzwicy Kościelnej w kierunku zachodnim, gdzie lokalizowane były usługi i utratę znaczenia ośrodka dworskiego, który został odcięty torami kolejowymi.

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

2.1. Zasoby przyrodnicze i rekreacyjne

Niedrzwica Kościelna położona jest w obrębie mezoregionu Równina Bełżycka, który wchodzi w skład Wyżyny Lubelskiej. Leży w strefie klimatu umiarkowanego, o widocznych wpływach klimatu kontynentalnego.

Gleby Niedrzwicy Kościelnej pod względem klasy bonitacyjnej są średniej jakości. Ponad 2/3 gleb (68%) w obrębie geodezyjnym miejscowości stanowią gleby pseudobielicowe klasy IVa i klasy IVb.

Ogólna powierzchnia gruntów uprawnych wynosi 1 041,01 ha, łąki zajmują obszar 311,18 ha, pastwiska 3,58 ha, lasy 261,69 ha, obszary zalesione 10,42 ha, wody 16,00 ha. Pod zabudową znajduje się 63,18 ha.

Rzeki i zbiorniki wodne

Przez środek miejscowości (od południa w kierunku północno-wschodnim) przepływa rzeka Nędnica (Sobieszczanka), która jest prawym dopływem Ciemięgi (Krężniczanki). Położenie rzeki

w sposób znaczący wpłynęło na warunki siedliskowe w Niedzwicy Kościelnej i przyczyniło się tym samym do rozwoju gospodarki i osadnictwa.

Rzeka Nędnica nazywana jest krainą lipienia i pstrąga, w jej wodach często spotkać można także minoga strumieniowego. Do koryta rzeki przylega pas łąk, który porośnięty jest olszyną stanowiącą doskonałe środowisko dla życia i rozwoju ptaków i zwierząt. Łąki porastają takie gatunki roślin jak: firletka poszarpana, jaskier, Żywokost lekarski, rdest wężownik, kuklik zwisty, kosaciec żółty, krwiściąg lekarski oraz krwawnica pospolita. Tereny podmokłe i bagienne leżące w sąsiedztwie rzeki to miejsce siedlisk Żółwia błotnego i rzekotki drzewnej. Są to również tereny sprzyjające siedliskom czapli siwej, bociana, kulika, dudka, sójki, krogulca, zimorodka, a nawet puszczyka i jastrzębia. W ostatnich latach w Nędnicy można spotkać także bobry. W chwili obecnej rzeka Nędnica wymaga gruntowego oczyszczenia i uporządkowania otaczających ją łąk.

Na granicy z Niedzwicą Dużą leżą stawy rybne zasilane wodami rzeki Nędnicy. W otoczeniu stawów występuje głównie roślinność wodna i szuwarowa, znaleźć tu można skupiska rogatka sztywnego, moczarki kanadyjskiej, rdestu ziemnowodnego. Na powierzchni pływają skupienia rzęs i spirodeli. Brzegi stawów porasta trzcina, manna mielec, manna jadalna, oczeret jeziorny, kropidło wodne i strzałka wodna. W chwili obecnej stawy są własnością prywatną, przekształcone zostały w łowisko rybne będące miejscem rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców całej gminy oraz gmin sąsiednich.

Gęste szuwały trzciny i pałki wodnej otaczające zarówno stawy graniczące z Niedzwicą Kościelną oraz stawy przy ul. Górki, są doskonałym środowiskiem dla życia i rozwoju kilku gatunków kaczek (w tym cyranki, krakwy, łyski i krzyżówki), bocianów, perkozów, łabędzi, błotniaków stawowych, brzączek, trzciników i rokitniczek. Tereny bagienne otaczające stawy porastają rzadkie gatunki roślin takie jak: kaniańska pospolita i wyżplin jagodowy.

Lasy

Środowisko naturalne Niedzwicy Kościelnej posiada pięć obszarów leśnych otaczających wieś od strony północnej, południowej i wschodniej. Przez środek miejscowości patrząc od południa w kierunku północno-wschodnim rozciąga się pas łąk przyległych do koryta rzeki, porośnięte olszyną co stanowi naturalne siedlisko dla ptaków i zwierząt. Obszary leśne i łąki tętnią życiem. Występują tutaj: jastrzębie, lisy i bobry. Spotyka się też ślady dzików i bocianie gniazda

Pomniki przyrody i obiekty przewidziane do ochrony

Zródło: UG Niedzwica

Wzdłuż alei było kilka zakoli o charakterze wypoczynkowym – stolik i ławki. Znajdowały się też tzw. zimne ławki – z kamienia ustawione pod rozłożystym dębem, a druga pod klonem. Wszystkie alejki były starannie utrzymane.

„Piaskowiec czerwony”

Dwa głazy znajdujące się w parku w Niedzwicy Kościelnej. Pomnik przyrody został uchwalony z inicjatywy Andrzeja Pastusiaka - członka Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej.

Źródło: <https://towarzystwoprzyja.wixsite.com/towarzystwo>

„Łbik gajowy”

Drzewo z gatunku jesion wyniosły o obwodzie pnia 400 cm rosnące przy ul. Ludwinów w Niedzwicy Kościelnej. Wiek - około 160 lat. Pomnik przyrody został uchwalony z inicjatywy Andrzeja Pastusiaka - członka Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej.

Źródło: <https://towarzystwoprzyja.wixsite.com/towarzystwo>

„Dąb Dziedzic”

Drzewo z gatunku dąb szypułkowy o obwodzie pnia 300 cm rosnące na skrzyżowaniu ul. Spacerowej i ul. Krakowskiej w Niedzwicy Kościelnej. Wiek około 120 lat. Pomnik przyrody został uchwalony z inicjatywy Andrzeja Pastusiaka - członka Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej. Pomiar wykonano 2020r. na wys.120cm obwód .332cm.

„Aleja dworska”

To Grupa 8 drzew z gatunku jesion wyniosły i wiąz pospolity tworząca „Aleję dworską” przy ul Spacerowej w Niedzwicy Kościelnej. Wiek - około 140 lat. Pomnik przyrody został uchwalony z inicjatywy Andrzeja Pastusiaka - członka Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej.

Źródło: <https://towarzystwoprzyja.wixsite.com/towarzystwo>

„Robinia akacja”

Drzewo z gatunku robinia akacja o obwodzie pnia 427 cm rosnące przy kościele parafialnym w Niedzwicy Kościelnej. Wiek - około 220 lat.

Źródło: <https://towarzystwoprzyja.wixsite.com/towarzystwo>

„Grupa dwóch drzew z gatunku lipa drobnolistna”

Grupa dwóch drzew z gatunku lipa drobnolistna o obwodach pni 478 cm i 402 cm rosnące przy kościele parafialnym w Niedzwicy Kościelnej. Wiek około 180 lat.

Źródło: <https://towarzystwoprzyja.wixsite.com/towarzystwo>

Szlak rowerowy „Doliną Nędzniczy”

10 maja 2009 roku otworzony został nowy, przebiegający przez gminę, szlak rowerowy „Doliną Nędnicy”. Licząca 30 km. trasa szlaku została wytyczona tak, by pokazać niezwykle walory krajobrazowe oraz ciekawe, historyczne miejsca gminy Niedzwica Duża i biegnie, jak sama nazwa wskazuje, wzdłuż przepływającej przez gminę rzeki Nędnicy. Całą trasę można podzielić

na dwa etapy: zielony szlak północny, mający swój początek w Lublinie na ul. Cienistej oraz oznaczoną kolorem niebieskim pętlę południową, rozpoczynającą się w Niedzwicy Kościelnej. Wybierając się na wycieczkę rowerową „Doliną Nędnicy” mijając będziemy po drodze m.in. ruiny Dworu Dłuskich, zabytkowe kościoły czy cmentarze wojenne, zaś miłośnicy flory i fauny wypatrywać będą mogli m.in. rzadkich okazów roślin i śladów działalności bobrów. Warto także zatrzymać się chwilę przy źródłkach w urokliwym lesie należącym do Czerniejowskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego.

W pracach nad przygotowaniem i otwarciem szlaku rowerowego Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Niedzwicy Dużej współpracował z Fundacją na Rzecz Edukacji i Rozwoju Środowiska Lokalnego Niedzwicy Kościelnej „Dziupla”.

Szlak zielony:

Swoj początek ma w Lublinie na ul. Cienistej. Pierwszą miejscowością na trasie szlaku będzie Krężnica Jara. Uważana jest za jedną z najstarszych w gminie. Najwcześniejsze wzmianki o niej spotykamy w zapiskach Jana Długosza już w 1325 roku, jednak badania archeologiczne prowadzone na tych terenach wyraźnie wskazują, iż pierwsze ślady osadnictwa sięgają okresu znacznie wcześniejszego tj. kilka tysięcy lat przed Chrystusem. Potwierdzeniem tego mogą być znaleziska archeologiczne, wśród których na szczególną uwagę zasługuje gliniana figurka tzw. wołków krężnickich. Przemierzając trasę szlaku warto więc pamiętać, iż historia tych terenów jest znacznie odleglejsza niż wskazywać, by na to mogły obiekty mijane po drodze. A pierwszym jaki napotkamy będzie miejsce pamięci: pomnik upamiętniający tragedię z lipca 1944 roku. Kolejnym obiektem, przy którym warto się chwilę zatrzymać będzie, neogotycki kościół z 1885 roku. Obok kościoła warto odbić na chwilę ze szlaku skręcając w lewo, by po przejechaniu paruset metrów dotrzeć do parafialnego cmentarza, na którym zobaczyć można kilka ciekawych, zabytkowych nagrobków.

Następną miejscowością, który będziemy mijać jest Niedzwica Duża. Pierwsze wzmianki o istnieniu wsi zwanej Niedzwicą pochodzą z 1374 roku, jednak zaznaczyć tu należy, że tak naprawdę wiadomość ta odnosi się do sąsiedniej wsi - Niedzwicy Kościelnej, na bazie której wyrosła później Niedzwica Duża, zaś informacje dotyczące już bezpośrednio Niedzwicy Dużej jako wsi pojawiają się w źródłach nieco później, tj. na początku XV wieku. Pierwszym historycznym miejscem które napotkamy w Niedzwicy, będą ruiny Dworu Dłuskich, wraz ze szczątkami założenia parkowego. Własnością Dłuskich Niedzwica stała się w 1763 roku kiedy to niejaki Wolski sprzedał połowę dóbr Niedzwica Duża podkomorzemu lubelskiemu Tomaszowi Dłuskiemu, który kilkanaście lat później dokupił jeszcze resztę majątku. Kolejnym obiektem na

szlaku przy którym warto się na chwilę zatrzymać jest budynek dworca kolejowego. Tuż obok dworca ulokowany jest cmentarz wojenny pochodzący z okresu I wojny światowej.

Przejeżdżając przez kolejną miejscowość – Niedzwicę Kościelną - warto zobaczyć wybudowany pod koniec XVIII wieku kościół p.w. św. Bartłomieja, będący wspaniałym przykładem stylu zwanego klasycyzmem, a którego fundatorem był wspomniany już Tomasz Dłuski. Wśród ciekawych, historycznych miejsc w Niedzwicy Kościelnej wymienić możemy jeszcze pozostałości parku założonego w XIX przez Marię Dłuską, zajazd poczty konnej z poł. XIX w., a także przedwojenny młyn elektryczny.

Szlak niebieski - pętla:

W Niedzwicy Kościelnej zaczyna się także ostatni etap naszej rowerowej wycieczki szlakiem „Doliną Nędzniczy”, a mianowicie pętla. Na tym odcinku mijając będziemy historyczne miejsca pamięci, do których zaliczyć możemy cmentarz kolonistów w Sobieszczanach oraz tzw. Mogiłę.

Zasoby rekreacyjne

Przeważająca część walorów przyrodniczych i rekreacyjnych Niedzwicy Kościelnej pozostaje niewykorzystana. Położenie miejscowości (ok. 21 km od Lublina, 25 km od Kraśnika, 11 km od Bełżyc, 14 km od Bychawy) sprzyja dążeniu do zwiększenia w miejscowości punktów i miejsc służących odpoczynkowi i rekreacji.

W Niedzwicy Kościelnej zlokalizowane jest Siedlisko Folkloru „Marzanna” posiadający własną restaurację oraz hotel.

Źródło: <https://marzanna.pl/>

W chwili obecnej na terenie Niedzwicy Kościelnej nie ma zorganizowanego, publicznego miejsca służącego wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców. Infrastruktura stawów i otaczających miejscowość lasów, na dzień dzisiejszy jest na niewystarczającym poziomie.

Potencjał przyrodniczy miejscowości powinien sprzyjać rozwojowi agroturystyki, jednak brak działań zmierzających do promocji zasobów naturalnych Niedzwicy Kościelnej oraz zakładania i prowadzenia gospodarstw agroturystycznych nie wpływa na poprawę istniejącego stanu.

Łowisko „Cicha woda”

Źródło: <http://cichawoda.com.pl/>

Łowisko wędkarskie " Cicha woda " powstało w 1997 roku z myślą o zapewnieniu wszystkim miłośnikom przyrody i zwolennikom rodzinnego wypoczynku na łonie natury. Gatunkami przeważającymi w ichtiofaunie łowiska są karpie, amury i sumy. Do gatunków często łowionych przez wędkarzy należy zaliczyć również szczupaka, sandacza, lina, okonia, płoci, karasia i bolenia.

2.2. Zasoby kulturowe i religijne

Najważniejszym czynnikiem kształtującym relacje międzyludzkie i rozwój indywidualny jest kultura. Jest ona nośnikiem tradycji, pamięci historycznej, przyjętych wzorców zachowań i właściwym miejscem do rozwoju intelektualnego i artystycznego człowieka.

Najstarszą instytucją kultury w Niedzwicy Dużej jest Gminna Biblioteka Publiczna założona w 1949 r. Placówka ta od 2000 r. funkcjonuje w formie prawnej instytucji kultury. Do istotnych działań związanych z funkcjonowaniem biblioteki obok upowszechniania czytelnictwa i promowania kultury słowa, należy zaliczyć współpracę ze szkołami i przedszkolami, prowadzenie Dyskusyjnego Klubu Książki, organizowanie konkursów literackich, kiermaszów książek, wystaw i spotkań autorskich. W roku 2020 zbiór liczył 10 015 woluminów. W Niedzwicy Kościelnej istnieje Filia Biblioteczna.

W skład Gminnej Biblioteki Publicznej w Niedzwicy Dużej – pełniącej funkcję biblioteki głównej, wchodzi trzy filie biblioteczne w Strzeszkowicach Dużych, Niedzwicy Kościelnej i Krężnicy Jarej. Drugą instytucją, działającą na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji powołany w maju 2008 r.

Powstał on na bazie Gminnego Ośrodka Kultury funkcjonującego od 2000 r. w formie niesamodzielnej komórki organizacyjnej Urzędu Gminy.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Niedzwicy Dużej (GOKSiR) formalnie rozpoczął działalność 1 czerwca 2008 roku. Jego korzenie sięgają jednak ponad osiem lat wstecz, kiedy

ośrodek działał jako komórka Urzędu Gminy i skupiał osoby zaangażowane w podtrzymywanie i współtworzenie lokalnej kultury.

Główne cele działalności GOKSiR to: animacja i upowszechnianie kultury, przede wszystkim na terenie gminy Niedzwica Duża, pozyskiwanie i przygotowanie lokalnego środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości, rozwijanie indywidualnej aktywności kulturalnej, rozwijanie umiejętności oraz wiedzy mieszkańców gminy.

Wspierając się ogromnym zaangażowaniem i potencjałem twórczym mieszkańców naszej gminy, można było zapoczątkować wiele przedsięwzięć wychodzących naprzeciw potrzebom kulturalnym. GOKSiR organizuje m.in. Dożynki Gminy Niedzwica Duża, inscenizacje historyczne, pikniki rodzinne, koncerty „Niedzwickich artystów”, kiermasze świąteczne, wystawy prac twórców lokalnych i spoza gminy, spotkania autorskie, przeglądy teatralne i muzyczne.

GOKSiR przez lata swojej działalności zbudował bardzo bogatą i atrakcyjną ofertę zajęć (odpłatnych i nieodpłatnych) dla wszystkich grup wiekowych i społecznych. Aktualnie w ofercie znajduje się ponad 20 rodzajów zajęć: tanecznych, muzycznych, plastycznych, rękodzielniczych, komputerowych, sportowych, z zakresu kultury ludowej, edukacji kulturowej, grupa zabawowa dla najmłodszych, zajęcia artystyczne dla niepełnosprawnych intelektualnie, ikonopisanie itp. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę instruktorską. Przy ośrodku działają również orkiestry, zespoły śpiewacze, grupy zainteresowań.

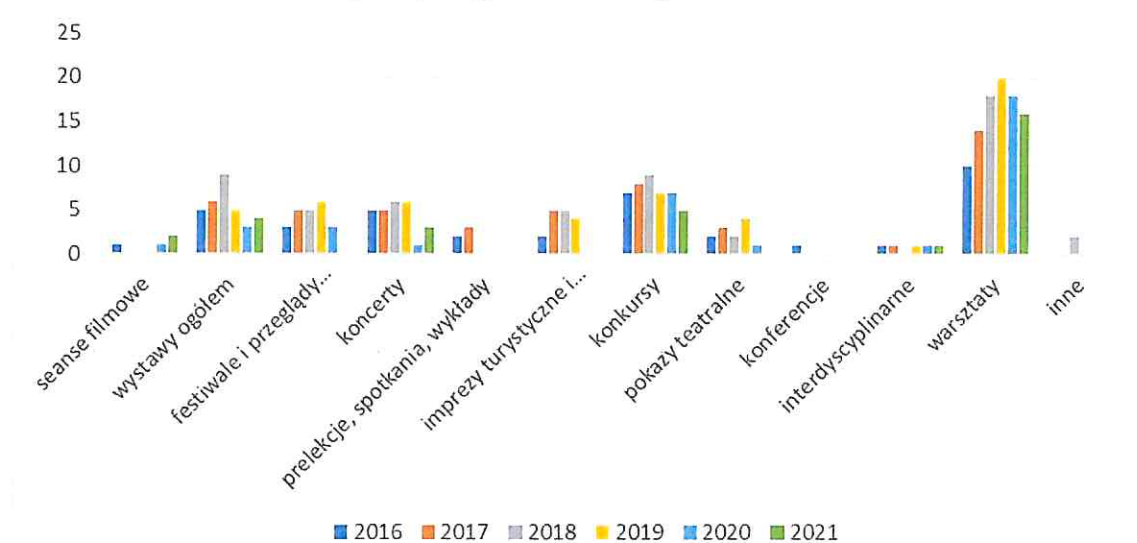
W miesiącach letnich oraz w czasie ferii zimowych GOKSiR prowadzi cykl zajęć umożliwiających aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży.

Źródło: UG Niedzwica

Wykres 1 Imprezy organizowane przez GOKSiR w latach 2016-2021

Imprezy organizowane przez GOKSiR

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Niedzwica Kościelna, miejscowość w której żyje prawie 100% mieszkańców zadeklarowanych jako chrześcijanie wyznania rzymsko-katolickiego, posiada własną parafię.

Parafia pw. Św. Bartłomieja Apostoła powstała prawdopodobnie w latach 1374 – 1445. Uposażona w 5 łanów pola. Obecnie posiada 3,8 ha. Obok działalności duszpasterskiej parafia prowadziła szkołę. Funkcjonował również szpital utrzymujący do 12 ubogich (jednak słabo uposażony). W XVIII w. zaistniała niewielka biblioteka

źródło: <https://www.parafianiedzwicakoscielna.pl/parafialna>.

W XX w zasoby jej zostały powiększone do ok. 1000 tomów (księgozbiór zniszczony przez pożar w 1914 r) Do 1866 r. parafia należała do dekanatu chodelskiego, w latach 1866-1918 do lubelskiego, a obecnie do bełżyckiego. 26.05.1983 r. utworzono w Niedzwicy Dużej nowy ośrodek duszpasterski (od 30.12.83 jako samodzielna parafia). W związku z tym kilka wiosek poprzednio należących do Niedzwicy Kościelnej przyłączono do tego ośrodka. Od roku 2006 istnieje parafia w Borzechowie wyodrębniona z parafii Niedzwicy Kościelnej. Plebania i budynki gospodarcze wybudowane w XIX w. istnieją do dziś. W latach 1970-73 wybudowano nowa plebanię. Cmentarz grzebalny założono na początku XIX w. w odległości ok. 1 km od kościoła, w 1980 r powiększono o 1 ha ziemi i ogrodzono parkanem z pręseł metalowych.

Z terenu parafii pochodzi Śp. bp Stanisław Stefanek TChr, bp senior diecezji łomżyńskiej, bp Adam Bab, ks. prof. Antoni Dębiński, Śp. ks. prałat Stanisław Dziwulski, ks. kan. Adam Wełna, ks. wikariusz Marcin Bogacz, ks. wikariusz Kordian Broniarczyk.

Archiwum parafialne przechowuje m. in. akta urodzonych, zaślubionych i zmarłych, od 1797 r., różne księgi i druki od 1780 r, protokoły wizytacji od 1801, kronikę parafialną zaprowadzoną w 1955 r.

Trzy, pierwsze świątynie były drewniane, pw. Św. Bartłomieja (w 1595 roku pojawiło się jeszcze drugie wezwanie Św. Marii Magdaleny).

Obecna Świątynia pw. Św. Bartłomieja została wybudowana w latach 1797-1801, z fundacji podkomorzego lubelskiego Tomasza Dłuskiego (uczestnika Sejmu Czteroletniego). Konsekrowana w 1806 roku przez ks. bp Wojciecha Skarszewskiego. Podczas sierpniowej bitwy w 1914 roku kościół uległ zniszczeniom w wyniku ostrzelania artyleryjskiego. 29.08.1914 roku spalona przez wojska austriacko – węgierskie. Przez 4 lata nabożeństwa odbywały się w stodole Rutkowskich. W 1918 roku nastąpiła odbudowa Świątyni staraniem ks. Galusinskiego, a 08.12.1918 roku jej poświęcenie. Konsekrowana została w 1928 roku przez bp. Mariana Fulmana. Przy odbudowie nie poczyniono żadnych poważniejszych zmian, tak iż obecny kościół odpowiada wyglądem pierwotnemu.

Do parafii należy 3100 osób. Miejscowości należące do parafii: Borkowizna, Warszawiaci, Majdan Sobieszczański, Niedrzwica Kościelna i Kolonia., Sobieszczany Wieś i Kolonia, Załucze.

Cmentarz grzebalny parafii pochodzi z XIX w. Zachowało się na nim kilkanaście zabytkowych nagrobków. Dziewięć powstałych w okresie 1835-1878 r. Najstarsza płyta nagrobna z 1835 r. ks. Ignacego Foytarowicza, proboszcza i budowniczego kościoła murowanego. Jednym z najpiękniejszych i największych nagrobkiem w stylu renesansowym jest nagrobek Gustawa Mazurkiewicza i jego Żony Ludwiki. Był on właścicielem ziemi niedrzwickiej, który w 1882 r. nadał chłopom prawo do serwitutów.

Źródło: <https://www.parafianiedrzwicakoscielna.pl/>

Na terenie miejscowości Niedrzwica Kościelna stoją krzyże i kapliczki o łącznej liczbie 18. Mają swoją historię i przyczynę powstania.

Mogiła

Po I wojnie w latach 1914 i 1915 wojsk zaborczych pola były usiane grobami, także Polaków wcielonych do armii. W 1917 r. dokonano ekshumacji grobów, w której przymusowo brała udział miejscowa ludność. Mogiła kryje około 630 ciał w tym 400 zidentyfikowanych. Powstała za wsią na wzgórzu przy skrzyżowaniu dróg polnych na obszarze 900 m² otoczona fosą.

Zródło: <http://www.goksir.niedzwicaduza.pl/>

Kapliczka Matki Boskiej jest jedyną pozostałością po istniejącym niegdyś w tym miejscu modrzewiowym kościele, który został rozebrany na początku XX wieku. Kapliczka była już kilkakrotnie remontowana i odnawiana. Przy kapliczce rośnie także stara lipa, na której wisi

Zródło: <https://www.parafianiedzwicakoscielna.pl/>

dzwon kościelny. Janina Bogumiła Głąbowa w swojej książce „Dzieje i losy wsi Niedzwica Kościelna w okresie międzywojennym” opisuje dawny wygląd kapliczki w ten sposób: „*Niewielka kapliczka, cała drewniana z bielonymi ścianami, zbudowana była na planie prostokąta, z dwoma prostokątnymi oknami o sześciu małych szybach. Dach dwuspadowy kryty blachą, na szczycie metalowy krzyżyk. We wnętrzu był skromny ołtarz z olejnym obrazem „Mater Dolorosa” (Matka Boska pod Krzyżem). Świece w świecznikach i mały stojący krzyż. Podłoga drewniana, na której leżał kolorowy dywan, z boku ława i przy wejściu konfesjonał*”.

2.3. Infrastruktura społeczna

2.3.1 Oświata

W Niedzwicy Kościelnej znajduje się 1 szkoła publiczna: Szkoła Podstawowa im. Ks. Stanisława Konarskiego, w której w 11 oddziałach, uczy się 170 uczniów. Organem prowadzącym szkołę jest gmina.

Opiekę przedszkolną zapewnia przedszkole samorządowe liczące 4 oddziały i przebywa w nim 86 podopiecznych.

Źródło: UG Niedzwica Duża

W zarządzie szkoły podstawowej znajduje się pełno wymiarowa sala gimnastyczna wybudowana w 2005 roku.

Stan techniczny budynku szkolnego jest dobry.

Tabela 1 Stan bazy lokalowej oświaty w roku szkolnym 2020/2021

Wyszczególnienie	Powierzchnia nieruchomości (w m ²)	w tym: powiercz. terenów zielonych (w m ²)	Pomieszczenia (ilość)			
			Sale lekcyjne	Pracownie		
				Komputerowe	Świetlice	Stołówki
Przedszkole w Niedzwicy Kościelnej	240	0	4			
Szkoła Podstawowa w Niedzwicy Kościelnej	10 950	9 000	12	1	1	0

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2022

W szkole mimo trudnych warunków lokalowych działają liczne koła zainteresowań i zespoły: chóry, zespoły teatralne, a uczniowie odnoszą liczne sukcesy w rywalizacji sportowej, artystycznej i w olimpiadach przedmiotowych.

2.3.2 Sport

Na terenie miejscowości znajduje się stadion do piłki nożnej wraz z trybunami i zapleczem dla piłkarzy.

Obecnie z boiska korzystają grupy młodzieżowe GKS „Orion” Niedzwica, członkowie Klubu Sportowego „HEKSA” w Niedzwicy Dużej, oraz młodzież i dzieci.

Źródło: <http://gksorion.futbolowo.pl/>

Gminny Klub Sportowy Orion Niedzwica został założony w 1964 roku. Barwy klubu są biało-niebieskie. Siedziba Orionu znajduje się w Niedzwicy Dużej, przy ul. Krótkiej. Tu także położone jest treningowe boisko. Stadion na którym rozgrywane są oficjalne mecze leży w Niedzwicy Kościelnej, (ul Parafialna 4) na terenie parku naprzeciwko Kościoła. Posiada ok. 300 miejsc siedzących.

2.3.3 Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Opiekę medyczną nad pacjentami w Niedzwicy Kościelnej sprawuje Wiejski Ośrodek Zdrowia mieszczący się przy ul. Kwiatowej 2. Budynek jest własnością Starostwa Powiatowego w Lublinie. Administratorem obiektu jest zespół opieki zdrowotnej nr. 1 w Bełżycach na zasadach kontraktu z NFZ w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Usługi dla mieszkańców świadczy jeden lekarz rodzinny, pielęgniarka środowiskowa, higienistka szkolna oraz pielęgniarka położna. Działalność ośrodka obejmuje: opiekę nad dziećmi zdrowymi (profilaktyka, bilanse, szczepienia

do 5 roku życia i bilanse dzieci szkolnych), dziećmi chorymi oraz dorosłymi. Leczenie pacjentów odbywa się w gabinecie lekarskim WOZ oraz w domu pacjenta w przypadku schorzeń przewlekłych. Umowa z NFZ zawiera kontrakt na POZ- lekarza rodzinnego, pielęgniarstwo środowiskowo-rodzinne, opiekę położnej i higienistki szkolnej. Na terenie WOZ w Niedzwicy Kościelnej funkcjonuje ponadto gabinet stomatologiczny stanowiący odrębną jednostkę. Lekarz stomatolog zajmuje się leczeniem również w ramach kontraktu NFZ.

Baza i wyposażenie Gminnego Ośrodka Zdrowia w ostatnich latach uległa poprawie. W latach 2006 – 2008 Gminny Ośrodek Zdrowia został gruntownie modernizowany i wyremontowany. Na ten moment ośrodek posiada windę dla niepełnosprawnych osób. Usługi stomatologiczne świadczą 2 prywatne gabinety.

Źródło: UG Niedzwica Duża

Dostępność do aptek w Niedzwicy Kościelnej jest bardzo dobra. Na terenie miejscowości funkcjonuje prywatna apteka, co daje miejscowości wysoki wskaźnik dostępności na 10 000 mieszkańców, wyższy od powiatu i województwa.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Niedzwicy Kościelnej czuwa Komisariat Policji w Bełżycach.

W opinii mieszkańców stan kadrowy placówki jest niewystarczający i nie zapewnia dostatecznego poziomu bezpieczeństwa.

Ochronę przeciwpożarową Niedzwicy Kościelnej zapewnia jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, która od 2009 roku włączona jest do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Położenie miejscowości przy drodze ekspresowej o dużym natężeniu ruchu powoduje liczne zagrożenia wypadkowe i częste interwencje strażaków OSP Niedzwica Kościelna na tej trasie.

2.4. Infrastruktura techniczna

2.4.1 Komunikacja

Niedzwica Kościelna posiada dobre połączenia autobusowe i kolejowe z najbliższymi miastami - Kraśnikiem i Lublinem.

Na podstawie danych z monitoringu, w miesiącu grudniu 2020 roku w godz. od 6⁰⁰ do 9⁰⁰ rano odjeżdżał średnio, co 10-15 minut bus lub autobus do Lublina.

W ostatnim okresie wzrosła też jakość usług świadczonych przez przewoźników dla pasażerów, poprzez sprzedaż biletów ulgowych dla stałych klientów. Część mieszkańców korzysta z połączeń kolejowych, które zapewnia PKP.

Źródło: <https://fotostacje.pl/stacje/stacja-00803-niedzwica-koscielna/>

Stan dróg i chodników w miejscowości jest niezadowalający. Brak jest także wystarczającej ilości miejsc parkingowych szczególnie w centrum miejscowości. Długość dróg gminnych wynosi 71,32 km.

Najważniejszą arterią drogową przebiegającą przez Niedzwicę Kościelną jest droga ekspresowa S19 o bardzo dużym natężeniu ruchu kołowego, co stwarza liczne zagrożenia dla mieszkańców, hałas, zanieczyszczenie spalinami, wypadkowość i zagrożenie dla budynków usytuowanych przy drodze spowodowane drganiami

Niezadawalający jest także stan dróg będących w zarządzie powiatu. Długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 16,5 km, z czego 4,25 km posiada nawierzchnię gruntową. Drogi te wymagają budowy i modernizacji, szczególnie na ul. Górki, która tylko na niewielkim ok. 500 metrowym odcinku, posiada nawierzchnię asfaltową.

Na terenie Niedzwicy Dużej położonych jest 26,2 km dróg gminnych, co stanowi ok. 35% dróg tej kategorii w gminie. Co najmniej połowa tych dróg ma nawierzchnię gruntową. Ich stan techniczny wymaga ciągłej budowy i remontów.

W roku 2021 dokonano inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz pieszych na terenie miejscowości Niedzwica Kościelna. Przebudowano drogę dojazdową do gruntów rolnych ul. Zalesie, wybudowano oświetlenie drogowe ul. Legionowa, przebudowano ul. Ludwinów oraz drogę wzdłuż torów kolejowych łączącą ul. Jaśminową z ul. Legionową. W roku 2022 przebudowano drogę gminną ul. Ułańska oraz wybudowano chodnik na ul. Lipowej.

2.4.2 Telekomunikacja

W całej miejscowości położona jest sieć telefoniczna. Każdy z abonentów posiada możliwość podłączenia do Internetu.

2.4.3 Zaopatrzenie w wodę

W całej miejscowości położona jest sieć wodociągowa.

2.4.4 Sieć kanalizacyjna i składowanie odpadów stałych.

Brak sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Większość gospodarstw posiada przydomowe szamba oraz oczyszczalnie.

2.4.5 Źródła energii

Na obszarze miejscowości Niedzwica Kościelna nie funkcjonuje typowy scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła), występuje tylko kilka kotłowni lokalnych zasilających w ciepło obiekty o większej kubaturze. Dominujący typ zabudowy, charakterystyczny dla większości gmin wiejskich w kraju, tj. przewaga rozproszonych siedlisk jednorodzinnych, zagrodowych, a tym samym niska gęstość cieplna ze względów technicznych uniemożliwia wprowadzenie systemów ciepłowniczych, a z ekonomicznego punktu widzenia wykluczają zasadność ich istnienia.

2.4.6 Gazownictwo

Na terenie miejscowości położona jest sieć gazowa. Lokalna sieć zasilana jest gazem ziemnym wysokometanowym średniego ciśnienia. Do sieci gazowej przyłączonych jest większość gospodarstw domowych.

2.5. Gospodarka, rolnictwo

2.5.1 Gospodarka

Na podstawie danych uzyskanych z GUS wynika, że na terenie miejscowości Niedzwica Kościelna zarejestrowanych jest 99 przedsiębiorców aktywnie wykonujących działalność gospodarczą (dane na rok 2021).

2.5.2 Rolnictwo

Niedzwica Kościelna to miejscowość o dużym udziale gruntów rolnych. Duża grupa mieszkańców w ilości 44 % zajmuje się produkcją rolną. Dla 14 % jest to jedyne źródło utrzymania. W strukturze obszarowej przeważają małe gospodarstwa 1-5 ha, o słabym stopniu zmechanizowania.

Gospodarstwa o powierzchni pow. 10 ha posiadają lepszy park maszynowy, a niektóre są samowystarczalne, nie korzystają z usług.

Na terenie Niedzwicy Kościelnej funkcjonuje Kółko Rolnicze ułatwiające gospodarstwom o niskim stopniu zmechanizowania dostęp do usług rolniczych.

Średnia powierzchnia gospodarstwa to 7,82 ha. Należy zwrócić uwagę że w strukturze zasiewów oprócz dominujących zbóż występują znaczne ilości roślin przemysłowych takich jak buraki cukrowe i rzepak, dobrze wpływające na płodzmian i wymagające wyższej kultury rolnej.

Na terenie miejscowości funkcjonuje jedno gospodarstwo agroturystyczne. Warunki naturalne, położenie nad rzeką stawy i lasy stanowią dobre zaplecze dla rozwoju części gospodarstw w tej formie. Pomocne byłyby działania z zakresu promocji miejscowości jak i nowopowstających inicjatyw w tej branży. Należy tu zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania części środków Unii Europejskiej do przebranzowienia gospodarstw. Jak do tej pory w tym zakresie rolnicy koncentrowali się głównie na pozyskiwaniu funduszy z dopłat obszarowych. Część mniejszych gospodarstw korzystała z działania: wspieranie gospodarstw niskotowarowych. Kilku producentów rolnych złożyło wnioski i zrealizowało zadania w ramach SPO z działania „Inwestycje w gospodarstwach rolnych”.

2.6. Kapitał społeczny i ludzki

2.6.1 Demografia

Niedzwicę Kościelną, w/g danych Urzędu Stanu Cywilnego z roku 2021 r., zamieszkuje 1 459 osób, co stanowi 12 % ogółu mieszkańców Gminy. Z danych wynika, że wskaźnik ludności miejscowości w porównaniu do ludności całej gminy nieznacznie rośnie.

Stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn wynosi 459 do 700.

Biorąc pod uwagę liczbę urodzeń i zgonów na przestrzeni ostatnich trzech lat, stwierdzić należy stały poziom przyrostu naturalnego w naszej miejscowości.

Analizując liczbę osób, które w ciągu ostatnich trzech lat pojawiły się w kartotekach meldunkowych naszej gminy, stwierdzić należy, iż stale utrzymuje się tendencja wzrostowa zameldowań w miejscowości Niedzwica Kościelna.

Procesy demograficzne zachodzące na terenie miejscowości pokazują, że zarówno na tle całej gminy, jak i powiatu, nasza miejscowość wypada korzystnie. Wysoki odsetek ludzi młodych oraz przyrost liczby mieszkańców Niedzwicy Kościelnej w kolejnych latach pozwala prognozować duże zapotrzebowanie na zmiany zawarte w Planie Odnowy Miejscowości.

2.6.2 Instytucje i organizacje działające na rzecz społeczeństwa

W Niedzwicy Kościelnej działają instytucje i organizacje, które zaspokajają podstawowe potrzeby społeczne mieszkańców. Są one powołane przez administrację rządowo - samorządową oraz przez lokalnych działaczy społecznych.

Do instytucji tych należą :

- ✓ Filia Gminnej Biblioteki Publicznej,
- ✓ Przedszkole Samorządowe,
- ✓ Wiejski Ośrodek Zdrowia,

Instytucje te częściowo zaspokajają potrzeby społeczne w zakresie edukacji, rozwoju kultury, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego itp.

Pracuje w nich wykwalifikowana kadra, która często łączy obowiązki zawodowe z pracą społeczną w różnych organizacjach, stowarzyszeniach i grupach nieformalnych.

Odrębną, szczególnie ważną instytucją w Niedzwicy Kościelnej, jest kościół katolicki, którego jednostką organizacyjną jest parafia p.w. Św. Bartłomieja. Kościół dba o rozwój duchowy i kulturalny parafian.

Na terenie miejscowości działają liczne stowarzyszenia, które przyczyniają się do tworzenia sprzyjających warunków rozwoju kulturalnego mieszkańców i organizują imprezy wpływające na przestrzeń kulturową miejscowości. Do stowarzyszeń i organizacji pozarządowych z terenu miejscowości zaliczyć należy:

- ✓ Gminny Klub Sportowy „Orion”,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna,
- ✓ Towarzystwo Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej,

Fundacje:

- ✓ Fundacja na Rzecz Rozwoju i Edukacji Środowiska Lokalnego Niedzwicy Kościelnej "Dziupla"

Jako statutowe zadania organizacje te obraly szeroko rozumianą aktywizację społeczeństwa w wielu dziedzinach: sportu, ochrony przeciwpożarowej, działalności kulturalnej polegającej między innymi na wydawaniu opracowań i periodyków historycznych, lokalnej gazety.

W organizacjach tych, każdy z mieszkańców może zaspokoić potrzebę przynależności i działania w lokalnej społeczności, gdyż każde ze stowarzyszeń ma formułę otwartą.

Z inicjatywy Janiny Głąbowej powstało Towarzystwo Przyjaciół Niedzwicy Kościelnej w 1998r., któremu aktualnie prezesuje.

Przy Towarzystwie istnieje od 2009 r. „Izba Tradycji”, w której są organizowane kiermasze palm wielkanocnych.

Pani Janina za całokształt swojej społecznej pracy kulturalnej dla własnego środowiska, otrzymała odznakę honorową „Zasłużony Dla Kultury Polskiej” nadaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w roku 2006.

W uznaniu wkładu w rozwój świadomości historycznej i patriotycznej młodego pokolenia oraz budzenie dumy ze swojej małej ojczyzny, walne zebranie członków Towarzystwa Przyjaciół Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Niedzwicy Kościelnej, nadało Janinie Głąbowej tytuł „CZŁONKA HONOROWEGO” 25 marca 2010 r.

Tradycja wykonywania palm wielkanocnych w Niedzwicy Kościelnej, zachowała się do dziś, dzięki kilku kobietom.

Najstarszą osobą, która z wielką precyzją wykonywała niedzwickie palmy jest Helena Woźniak.

6 XII 2006 r. powołano Społeczny Komitet ds. renowacji zabytkowych nagrobków. Działa on przy

rzeczowym wsparciu wojewódzkiego konserwatora dzieł sztuki p. mgr Moniki Konkolewskiej.

Fundusze na renowacje pochodzą wyłącznie z kwest na cmentarzu, organizowanych dwa razy w roku: w sierpniu w wigilię odpustu parafialnego z racji nabożeństwa na cmentarzu i 1 XI w Święto Zmarłych. Dzięki hojności odwiedzających cmentarz i fizycznej społecznej pracy członków Komitetu, uratowano od ruiny wiele zabytkowych płyt nagrobnych.

Źródło: <https://towarzysiwoprzyja.wixsite.com/towarzysstwo>

2.6.3 Lokalny rynek pracy

Ze względu na bliskość Lublina i Kraśnika, bardzo duży procent naszych mieszkańców dojeżdża i pracuje w tym mieście. Dzięki nabytej wiedzy i kwalifikacjom zawodowym członkowie naszej społeczności odnajdują się zarówno na lubelskim rynku pracy, jak i zasilają kadrowo instytucje i zakłady pracy działające na lokalnym rynku.

Ze względu na położenie naszej miejscowości, jak i to, że jesteśmy administracyjną stolicą gminy, na naszym terenie prowadzi swoją działalność wiele mniejszych zakładów i firm branży handlowej, produkcyjnej czy branży usług, dających zatrudnienie wielu mieszkańcom.

Omawiając lokalny rynek pracy, nie sposób pominąć grupy ludzi utrzymującej swoje rodziny z gospodarstw rolnych, gdyż stanowią oni pokaźną grupę społeczną. Analizując sytuację obecną, trzeba stwierdzić, że jako tracimy miejscowość nasz rolniczy charakter i przekształcamy się w społeczność wiążącą swoją przyszłość z szeroko rozumianą aktywizacją zawodową w innych dziedzinach gospodarki.

2.6.4. Bezrobocie i aktywizacja zawodowa

Spółeczny przekrój naszej miejscowości, zawiera także negatywne strony życia naszych mieszkańców. Są nimi: alkoholizm, niezaradność życiowa czy najpowszechniej występujące bezrobocie. Niestety to spotyka ludzi w różnym wieku, a wiąże się to często z odwróceniem koniunktury na rynku i upadkiem zakładu pracy, bądź też ze zwykłą biernością.

Tabela 2 Stan bezrobocia na terenie gminy Niedzwica Duża w roku 2021

	Liczba bezrobotnych wg stanu na dzień	
	01.01.2021	31.12.2021
Ogółem	356	303
kobiet	162	147
mężczyzn	194	156
z prawem do zasiłku	43	38
bez prawa do zasiłku	313	265

Źródło: Raport o stanie Gminy za rok 2022

Pomimo w miarę korzystnych warunków do pozyskania pracy na lokalnym rynku, jak i korzyści płynących z bliskości Lublina i Kraśnika, szkoleń i najróżniejszych form aktywizacji zawodowej, wielu osobom w naszej społeczności trudno znaleźć stałe miejsce zatrudnienia.

2.6.5 Człowiek jako największy kapitał społeczny

Po analizie uwarunkowań życia społecznego, stwierdzić należy, że w większości podstawowe potrzeby mieszkańców Niedzwicy Kościelnej realizowane są przez instytucje do tego powołane.

Uzupełnieniem tych podmiotów są formalnie, bądź nieformalnie działające grupy społeczne.

Największym kapitałem jednych, jak i drugich, są ludzie, którzy realizują swoje pasje, dając tym radość i satysfakcję wszystkim, do których kierują swoją ofertę.

Tym, którzy do tej pory nie odkryli w sobie takiej potrzeby należy tworzyć warunki do większej aktywności w naszej społeczności.

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI (SWOT)

3.1. Mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
<p>Położenie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ korzystne położenie geograficzne wzdłuż osi komunikacyjnych Lublin - Kraśnik, Bełżyce i linii kolejowej Lublin – Rozwadów, ✓ bliskość stolicy województwa i powiatu, ✓ ciek i zbiorniki, tereny leśne, ✓ ukształtowanie terenu sprzyjające rozwojowi infrastruktury (wodnej, kanalizacyjnej, drogowej) ✓ dobre warunki do realizacji inwestycji proekologicznych (alternatywne źródła energii), ✓ zarysowane centrum miejscowości, - potencjał do rozwoju budownictwa jednorodzinnego z uwagi na bliskość Lublina, 	<p>Położenie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak wystarczających połączeń komunikacyjnych np. Bełżyce
<p>Historia i zabytki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ udokumentowane dziedzictwo kulturowe, ✓ Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła, ✓ dzwonnica, ✓ Grobowiec rodziny ostatniego dziedzica Mieczysława Mazurkiewicza, 	<p>Historia i zabytki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak dostatecznej znajomości historii wśród mieszkańców, ✓ brak zwartych, usystematyzowanych przekazów kulturowych

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kapliczka Matki Boskiej Bolesnej w miejscu dawnego kościoła w Niedzwicy Kościelnej, ✓ Kuźnia po byłym kowalu Janie Szabacie, 	<p>odnoszących się do miejscowej tradycji,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niektóre zabytki zaniedbane i nieoznakowane,
<p>Kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ duży procent społeczności w wieku produkcyjnym, ✓ zwiększenie liczby mieszkańców ✓ duża grupa ludzi legitymująca się średnim i wyższym wykształceniem, ✓ wzrastająca liczba organizacji pozarządowych, 	<p>Kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niewykorzystanie istniejącego potencjału ludzkiego - dezintegracja i postępujący zanik tożsamości – tradycji i zwyczajów charakterystycznych dla kultury wsi, ✓ niewystarczająca współpraca z organizacjami pozarządowymi
<p>Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zewnętrzny rynek pracy w Lublinie i Kraśniku, ✓ rozwijająca się przedsiębiorczość, powstawanie małych i średnich przedsiębiorstw, - rynek usług dla ludności lokalnej, ✓ dość duża powierzchnia terenów inwestycyjnych ✓ dobry wskaźnik przyrostu liczby przedsiębiorstw 	<p>Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak dużych zakładów pracy (lokalny rynek pracy nie pochłania miejscowej siły roboczej), ✓ upadający rynek pracy w gospodarstwach rolnych, ✓ niedostateczna ilość ofert pracy i zła rejonizacja Urzędu Pracy
<p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ długoletnia tradycja hodowli zwierząt, ✓ dobre gleby (czyste), ✓ sprzyjające warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, ✓ Lublin jako rynek zbytu, ✓ szkoła kształcąca w kierunkach rolniczych, 	<p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozdrobnienie gospodarstw rolnych, ✓ mała ilość wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, ✓ brak zorganizowania rolników np. w grupy producenckie, ✓ mała ilość skupów płodów rolnych,

<p>Środowisko naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ czyste wody, niewielkie skażenie gleb i powietrza, ✓ sąsiedztwo obszarów leśnych, ✓ zbiorniki wodne, ✓ własne ujęcie wody, ✓ potencjał obszaru w zakresie warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii 	<p>Środowisko naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niska świadomość ekologiczna mieszkańców - zanieczyszczenie środowiska przez gospodarstwa domowe (brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków), ✓ niekontrolowany wywóz nieczystości, ✓ brak wystarczającej ilości zagospodarowanych miejsc rekreacji i wypoczynku (parki, place itp.), -
<p>Infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Korzystne wytyczenie i zagospodarowanie drogi ekspresowej S19 ✓ linia kolejowa towarowo-osobowa (stacja kolejowa, rampa i bocznice kolejowe), - ✓ część dróg gminnych utwardzonych, ✓ rozbudowana sieć energetyczna, ✓ sieć oświetleniowa, ✓ sieć wodociągowa i własne ujęcie wody, ✓ powszechny dostęp do sieci gazowej, ✓ szerokopasmowa sieć telekomunikacyjna, - dobry zasięg tel. komórkowej różnych operatorów, ✓ Rozpoczęte zadania z zakresu informatyzacji gminy ✓ posiadanie koncepcji zagospodarowania terenów, m. in. w centrum miejscowości, 	<p>Infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ mało miejsc do publicznego korzystania z Internetu, ✓ mała ilość i zły stan chodników, ścieżek rekreacyjnych, ✓ zbyt mała ilość szlaków rowerowych część dróg nieutwardzona, ✓ mało ekologicznych i odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych, ✓ zbyt mało rozbudowana sieć kanalizacyjna, brak kompleksowych rozwiązań w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ✓ mała ilość indywidualnych oczyszczalni ścieków,
<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ szkoła podstawowa, ✓ przedszkole, ✓ dobra, wykształcona kadra nauczycielska, ✓ dobra baza sportowa (stadion ORION), 	<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ słabe warunki lokalowe przedszkola, - niedostateczne warunki lokalowe szkoły podstawowej ✓ brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych, boisk i basenu lub

<ul style="list-style-type: none"> ✓ bliskość dużego ośrodka akademickiego 	<p>wydzielonego kąpieliska przy istniejących zbiornikach wodnych</p>
<p>Zdrowie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ośrodek zdrowia (kontrakty z NFZ min, gabinet rehabilitacji i masażu), - zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej, ✓ prywatne gabinety stomatologiczne, - apteki 	<p>Zdrowie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak specjalistycznych gabinetów lekarskich, i dodatkowych usług medycznych, ✓ niewystarczająca obsada lekarska w istniejącym ośrodku zdrowia, ✓ słaba profilaktyka i opieka medyczna w szkole,
<p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ koło Caritas, ✓ świetlica środowiskowa ✓ działający Ośrodek Pomocy Społecznej podejmujący problemy socjalne rodzin, - jadłodajnia, 	<p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak noclegowni oraz domu pomocy społecznej, - niska świadomość społeczeństwa w zakresie potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych oraz sposobów ich rozwiązywania, ✓ mała ilość opiekunek środowiskowych,
<p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ jednostka OSP w KSRD, ✓ oświetlenie dróg, ✓ oznakowane przejścia dla pieszych, ✓ spowolnienie ruchu w centrum miejscowości przez wysepki i wydzielone pasy zjazdowe, 	<p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ duże natężenie ruchu kołowego, ✓ brak sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych w centrum miejscowości, ✓ brak monitoringu wizyjnego, ✓ niewystarczające oświetlenie ulic i placów,
<p>Rekreacja i sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zbiorniki wodne (łowiska), ✓ stadion Orion, ✓ szlak rowerowy, ✓ sąsiedztwo obszarów zalesionych, 	<p>Rekreacja i sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zły stan techniczny obiektów sportowych i ich zaplecza socjalnego, ✓ niedostateczna ilość zorganizowanych imprez rekreacyjno sportowych, - brak miejsc rekreacyjnych, ✓ brak stadionu sportowego, ✓ niewykorzystany potencjał stawów

3.2. Szanse i zagrożenia.

Szanse	Zagrożenia
<p>Położenie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ przynależność do LOF oraz bliskość Lublina ✓ sprzyja rozwojowi terenów mieszkaniowych, ✓ racjonalne wykorzystanie drogi ekspresowej S19 oraz terenów jako przestrzeni do rozwoju ✓ tereny przydatne do włączenia w bazę rekreacyjną miasta Lublin, ✓ możliwość dobrego połączenia komunikacyjnego, ✓ położenie wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego ✓ rozwój linii kolejowej 	<p>Położenie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ bezpieczeństwo mieszkańców związane z dużym natężeniem ruchu samochodowego i kolejowego, ✓ zniszczone drogi, ✓ zanieczyszczenie środowiska ✓ dynamicznemu rozwojowi podmiejskiej miejscowości w zakresie osadnictwa nie towarzyszy właściwy rozwój infrastruktury społecznej i technicznej
<p>Historia i zabytki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ promowanie zasobów historycznych ✓ miejscowości poprzez stworzenie izby pamięci, ✓ nawiązanie współpracy z właścicielami zabytków, 	<p>Historia i zabytki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nieumiejętność wykorzystania istniejących zasobów, ✓ niska świadomość społeczeństwa na temat posiadanych zasobów miejscowości, - niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację projektów promocyjnych i ochrony dziedzictwa, - część zabytków w rękach prywatnych właścicieli,
<p>Kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ trwałe zaangażowanie społeczności lokalnej w działalność społeczną, ✓ wzrost osadnictwa – osiedlanie się młodych ludzi, ✓ korzystanie z funduszy europejskich na rozwój działań mających na celu integrację społeczną, 	<p>Kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ emigracja młodzieży w poszukiwaniu pracy, ✓ mała aktywność społeczna mieszkańców, ✓ bierność mieszkańców, ✓ pogłębiające się zjawiska wykluczenia społecznego ✓ wzrastające wydatki na pomoc społeczną

<p>Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ alternatywne formy zatrudnienia np. telepraca, - dalszy rozwój istniejących i powstawanie nowych podmiotów gospodarczych i rynku usług, 	<p>Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kryzys gospodarczy w państwie wpływający na kondycję ekonomiczną przedsiębiorstw w gminie, ✓ brak uzbrojenia terenów na potrzeby inwestycyjne, ✓ rosnące bezrobocie brak dużych zakładów pracy,
<p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wsparcie finansowe ze środków krajowych i UE 	<p>Rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zmienność koniunktury na rynku rolnym, ✓ niska opłacalność produkcji rolnej
<p>Środowisko naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa obwodnicy, ✓ podniesienie świadomości ekologicznej, ✓ możliwość rozwoju lokalnej turystyki i rekreacji, ✓ pozyskanie środków finansowych na budowę kanalizacji, ✓ powstanie terenów sportowo rekreacyjnych, 	<p>Środowisko naturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ częściowa dewastacja centrum miejscowości,
<p>Infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwości rozwoju miejscowości dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze, ✓ budowa drogi (S-19), ✓ zagospodarowanie centrum miejscowości (min, plac publiczny, plac zabaw, toaleta publiczna, zwiększenie ilości miejsc parkingowych), ✓ budowa sieci kanalizacyjnej podniesie czystość naszej miejscowości, ✓ realizowana modernizacja sieci energetycznej, 	<p>Infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wysoki koszt i czas realizacji rozbudowy sieci kanalizacyjnej, ✓ brak środków na remonty i budowę dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych, ✓ brak uregulowanych stanów prawnych i geodezyjnych nieruchomości na terenie miejscowości, ✓ niewystarczająca ilość terenów komunalnych pod potrzeby realizacji inwestycji, ✓ brak wystarczających środków na przebudowę i budowę dróg

<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskiwania środków na rozwój ośrodków edukacyjnych, ✓ bezpośrednia bliskość ośrodka akademickiego, ✓ możliwość współpracy z innymi placówkami oświatowymi z terenu kraju a także międzynarodowymi, ✓ duża dostępność środków europejskich na podnoszenie kwalifikacji zawodowych dla kadry i na infrastrukturę 	<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak dostatecznej ilości środków na remont szkół i przedszkoli, prowadzenia zajęć pozalekcyjnych, budowy sal gimnastycznych, ✓ oferta konkurencyjna miasta Lublina, ✓ brak długofalowości prowadzonych projektów i gwarancji stabilności działań projektowych, - zbyt mała ilość miejsc edukacji przedszkolnej
<p>Zdrowie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ośrodek zdrowia w centrum miejscowości, - dobrze rozwinięta sieć aptek, 	<p>Zdrowie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczająca profilaktyka skutkująca zwiększeniem zachorowalności wśród dzieci i młodzieży, ✓ reforma służby zdrowia może wpłynąć na opłacalność utrzymania ośrodka zdrowia, ✓ brak konkurencji na rynku usług medycznych,
<p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zaangażowanie organizacji pozarządowych w działalność społeczną, ✓ pozyskiwanie środków zewnętrznych na przystosowanie budynków dla potrzeb osób niepełnosprawnych, ✓ szkolenia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym, 	<p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ starzenie się społeczeństwa, ✓ niska świadomość mieszkańców w zakresie pomocy społecznej, ✓ zagrożenie młodzieży demoralizacją, - ograniczone środki finansowe na pomoc społeczną,
<p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa obwodnicy szansą na wzrost poziomu bezpieczeństwa ✓ rozwój jednostki OSP w KSRD 	<p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niedostatecznego oświetlenie i monitoringu miejsc publicznych,

<p>Rekreacja sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ stworzenie infrastruktury umożliwiającej rozwój usług związanych z odnową biologiczną, ✓ poprawa infrastruktury sportowej w szkołach, 	<p>Rekreacja sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna miejscowości, ✓ niewystarczające środki na szkolną infrastrukturę sportową, ✓ brak środków finansowych na adaptacje zbiorników wodnych, ✓ brak środków na modernizację istniejącego boiska,
<p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość organizacji dużych imprez kulturalnorozrywkowych, ✓ duże zaangażowanie społeczności lokalnej w działania kulturalne, ✓ rozwój infrastruktury instytucji kultury, ✓ wykształcona kadra instruktorska, ✓ lokalni twórcy, ✓ działalność organizacji pozarządowych, 	<p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niskie zaangażowanie w sponsoring imprez, ✓ szczupła baza lokalowa i brak terenów przeznaczonych na imprezy masowe, ✓ niedostatki w sprzęcie i wyposażeniu instytucji kultury ✓ niewystarczająca współpraca z instytucjami pozarządowymi

4. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ

4.1. Analiza problemów miejscowości

- Przebudowa budynku przedszkola w Niedrzwicy Kościelnej

Przedmiotem inwestycji jest przebudowa budynku przedszkola w Niedrzwicy Kościelnej. Lokalizacja inwestycji - Niedrzwica Kościelna, ul. Krakowska 72, 24-220 Niedrzwica Duża, dz. nr ew. 10205/68.

Przedmiot inwestycji obejmuje w szczególności:

- 1) ocieplenie przegród budowlanych zewnętrznych, w tym:
 - a) ocieplenie stropodachu ,
 - b) ocieplenie ścian zewnętrznych ze skuciem odparzonego tynku, wymianą parapetów zewnętrznych, wymianą orynowania i obróbek blacharskich oraz remontem instalacji odgromowej,
 - c) ocieplenie ścian fundamentowych wraz z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej,
- 2) wymianę stolarki okiennej wraz z nawiewnikami i stolarki drzwiowej zewnętrznej,
- 3) dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m. in. pochylnia i sanitariat dla osób z niepełnosprawnością),
- 4) dostosowania budynku do wymagań ppoż.,
- 5) zmianę układu pomieszczeń części parteru,
- 6) przebudowę instalacji c.o. wraz ze źródłem ciepła,

- 7) przebudowę instalację ciepłej wody użytkowej wraz ze źródłem ciepła,
- 8) wymianę opraw oświetleniowych na oprawy ze źródłami światła typu LED,
- 9) budowę instalacji fotowoltaicznej,
- 10) przebudowę parkingu,
- 11) przebudowę infrastruktury zewnętrznej.

- **Niedostateczna ilość i jakość chodników.**

Budowa nowych i modernizacja istniejących, znacząco poprawi bezpieczeństwo oraz warunki komunikacji mieszkańców.

- **Potrzeba modernizacji boiska sportowego.**

Modernizacja stadionu wraz z budową nowych zadaszonych trybun oraz modernizacją budynku gospodarczego.

- **Filia Biblioteczna w Niedzwicy Kościelnej nie posiada wystarczających warunków lokalowych i technicznych.**

Rozbudowa lub modernizacja umożliwi powiększenie zasobów bibliotecznych oraz stworzenie centrum informacji multimedialnej.

- **Rewitalizacja parku**

Odnowa terenów zieleni ma na celu przywrócenie parkowi należnych mu funkcji rekreacyjnych i społecznych. Proponowany projekt zakłada, że park będzie służył wielu grupom społeczności lokalnej - nie tylko rodzinom z dziećmi, ale również młodzieży, seniorom. Obecnie park jest zaniedbany a zieleń potrzebuje pielęgnacji. Na terenie inwestycji posiadamy plac zabaw oraz siłownię plenerową która potrzebuje odbudowy by dzieci z pobliskiego przedszkola czuły się tam bezpiecznie.

- **Renowacja przystanków autobusowych**

Odmalowanie przystanków autobusowych na terenie miejscowości wraz ze zmianą pokrycia dachowego.

- **Przebudowa oczyszczalni**

Modernizacja, przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków przy szkole podstawowej w Niedzwicy Kościelnej.

- **Budowa dróg gminnych**

Zmiana nawierzchni dróg gminnych na asfaltowe.

4.2. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych

Lp	Nazwa zadania	Typ operacji	Koszt szacunkowy
1	Przebudowa budynku przedszkola w Niedzwicy Kościelnej	<p>Przedmiotem inwestycji jest przebudowa budynku przedszkola w Niedzwicy Kościelnej. Lokalizacja inwestycji - Niedzwica Kościelna, ul. Krakowska 72, 24-220 Niedzwica Duża, dz. nr ew. 10205/68. Przedmiot inwestycji obejmuje w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocieplenie przegród budowlanych zewnętrznych, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) ocieplenie stropodachu , b) ocieplenie ścian zewnętrznych ze skuciem odparzonego tynku, wymianą parapetów zewnętrznych, wymianą orynnowania i obróbek blacharskich oraz remontem instalacji odgromowej, c) ocieplenie ścian fundamentowych wraz z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej, 2) wymianę stolarki okiennej wraz z nawiewnikami i stolarki drzwiowej zewnętrznej, 3) dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m. in. pochylnia i sanitariat dla osób z niepełnosprawnością), 4) dostosowania budynku do wymagań ppoż., 5) zmianę układu pomieszczeń części parteru, 6) przebudowę instalacji c.o. wraz ze źródłem ciepła, 7) przebudowę instalację ciepłej wody użytkowej wraz ze źródłem ciepła, 8) wymianę opraw oświetleniowych na oprawy ze źródłami światła typu LED, 	5 000 000 zł

		9) budowę instalacji fotowoltaicznej, 10) przebudowę parkingu, 11) przebudowę infrastruktury zewnętrznej.	
2	Budowa chodnika wzdłuż drogi 19	- kontynuacja budowy chodnika do skrzyżowania z Załuczem,	500 000 zł
3	Modernizacja stadionu w Niedzwicy Kościelnej	- budowa nowych trybun termomodernizacja budynku zaplecza sportowego, nowe ogrodzenie boiska,	1 000 000 zł
4	Modernizacja budynku biblioteki w Niedzwicy Kościelnej	- Termomodernizacja budynku wraz ze zmianą pokrycia dachowego,	800 000 zł
5	Rekreacja miejscowości w Niedzwicy Kościelnej	- Rewitalizacja parku, - Budowa placu zabaw, - Skatepark,	2 500 000 zł
6	Renowacja przystanków autobusowych	- remont i budowa przystanków,	300 000 zł
7	Przebudowa oczyszczalni	- Modernizacja istniejącej oczyszczalni przy szkole podstawowej,	220 000 zł
8	Przebudowa dróg gminnych	- zmiana powierzchni dróg gminnych na asfaltową	1 500 000 zł.

4.3. Harmonogram realizacji zadań

Nazwa zadania	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Przebudowa budynku przedszkola w Niedzwicy Kościelnej							

Budowa chodnika wzdłuż drogi 19							
Modernizacja stadionu w Niedzwicy Kościelnej							
Modernizacja budynku biblioteki w Niedzwicy Kościelnej							
Rekreacja w miejscowości Niedzwica Kościelna							
Renowacja przystanków autobusowych							
Przebudowa oczyszczalni							
Przebudowa dróg gminnych							

4.4. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitoring wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających z Planu - począwszy od pojedynczego projektu, poprzez cel i priorytet, a skończywszy na osiągniętych efektach.

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Planie Inwestycyjnym Planu Odnowy Miejscowości	Rada Sołecka cz.I	Raz w roku na Zebraniu Wiejskim

2. Ocena realizacji Planu Inwestycyjnego Planu Odnowy Miejscowości	Wójt Gminy	Przed sesją absolutoryjną każdego roku
3. Organizacja debat strategicznych z udziałem osób wyznaczających wcześniej zadania priorytetowe dla oceny ich aktualności	Rada Sołecka cz.I	Raz na dwa lata

5. PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań. Ich istotą jest poprawa wizerunku miejscowości oraz pobudzenie aktywności środowisk lokalnych poprzez stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową. Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia miejscowości jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna ma służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy miejscowości, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna spełniają warunek zgodności i korelacji z zapisami zawartymi w dokumentach nadrzędnych i równoległych.

Cele i zadania określone w Planie Odnowy Miejscowości są wewnętrznie zgodne, a ich realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu. Niektóre z zapisanych celów i zadań mogą być realizowane przy wykorzystaniu wsparcia jednostek administracyjnych gminy i wyższego szczebla. Te ostatnie bowiem posiadają w swoich dokumentach zapisy, których realizacja wywoła pozytywne efekty dla rozwoju miejscowości Niedzwica Kościelna.

Taki zapis Planu pozwolił na osiągnięcie integracji polityki kształtowania rozwoju gospodarczego na szczeblu, gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Trzeba jednak zaznaczyć, że część z opisanych zadań może być niezgodna z aktualną koncepcją architektoniczno-urbanistyczną gminy Niedzwica Kościelna.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1 - Listy spotkań grupy roboczej

ZAŁĄCZNIK 2 – Uchwała zebrania wiejskiego miejscowości Niedzwica Kościelna w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Niedzwica Kościelna

1. Lista osób obecnych na spotkaniu w dn. 01.02.2023

L.p.	Członkowie grupy roboczej	Miejsce spotkania	podpis
1.	Ryszard Golec	UG Niedzwica Duża	
2.	Łukasz Czarnomski	UG Niedzwica Duża	
3.	Halina Smoleń - Pyszniak	UG Niedzwica Duża	
4.	Łukasz Oleszek	UG Niedzwica Duża	
5.	Rafał Dziekanowski	UG Niedzwica Duża	
6.	Teresa Łopion	UG Niedzwica Duża	
7.	Marek Bieńczak	UG Niedzwica Duża	
8.	Ilona Sajko	UG Niedzwica Duża	

2. Lista osób obecnych na spotkaniu w dn. 03.02.2023

L.p.	Członkowie grupy roboczej	Miejsce spotkania	podpis
1.	Ryszard Golec	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
2.	Łukasz Czarnomski	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
3.	Halina Smoleń - Pyszniak	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
4.	Łukasz Oleszek	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
5.	Rafał Dziekanowski	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
6.	Teresa Łopion	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
7.	Marek Bieńczak	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	
8.	Ilona Sajko	GOKSiR w Niedzwicy Dużej	

3. Lista osób obecnych na spotkaniu w dn. 07.02.2023

L.p.	Członkowie grupy roboczej	Miejsce spotkania	podpis
1.	Ryszard Golec	UG Niedzwica Duża	
2.	Łukasz Czarnomski	UG Niedzwica Duża	
3.	Halina Smoleń - Pyszniak	UG Niedzwica Duża	
4.	Łukasz Oleszek	UG Niedzwica Duża	
5.	Rafał Dziekanowski	UG Niedzwica Duża	
6.	Teresa Łopion	UG Niedzwica Duża	
7.	Marek Bieńczak	UG Niedzwica Duża	
8.	Ilona Sajko	UG Niedzwica Duża	

UCHWAŁA NR 1./2023

**Zebrania Wiejskiego Mieszkańców Sołectwa Niedrzwica Kościelna cz. I i Cz. II
z dnia 08.02.2023 r.
w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Niedrzwica Kościelna**

Na podstawie § 6 ust. 2 i 4 statutu sołectwa Niedrzwica Kościelna cz. I i cz. II zebranie wiejskie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Plan Odnowy Miejscowości Niedrzwica Kościelna stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zebrania

Stanisław Machaj

